

Platschefens påverkan på riskhantering i projekt

Riskhantering i framför allt mindre byggprojekt sker av tradition av platschefer och baseras på deras personliga erfarenheter och kompetens samt egna bedömningar. Detta forskningsprojekt har syftat till att belysa den individuella påverkan som platschefen har på effekterna av riskhantering i byggprojekt. Projektets resultat har presenterats i en doktorsavhandling.

Bakgrund

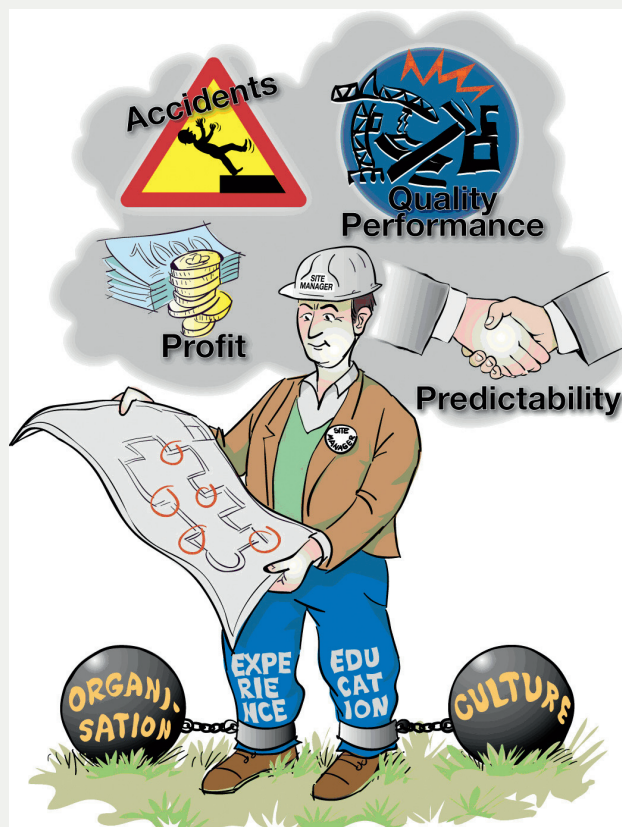
Svensk byggindustri har under flera års tid haft problem med såväl bristande kvalitet som ökade kostnader för sina produkter. Det finns även en rådande bild av att det är speciella förutsättningar som gäller för arbete inom byggsektorn.

En av de viktiga parametrarna i kvalitetssystem och verksamhetssystem är riskhanteringen. Riskhantering handlar om att förutse sådant som kan äventyra projektet med avseende på tid, kvalitet och kostnad. Lönsamheten i byggsektorn anses vara låg och utmaningar i framtiden ligger i att kunna öka lönsamheten utan att öka intäkterna, det vill säga se till att minska kostnaderna. Långsiktig lönsamhet är förknippad med stabila leveranser och minskad osäkerhet. Ett sätt att minska osäkerheterna i verksamheten är att arbeta systematiskt med riskhantering.

I ett tidigare SBUF projekt 11467 har konstaterats att påverkan på hur riskhantering fungerar anses bero på individen. I det tidigare projektet *"Risk management in small construction projects"* (Licentiatavhandling, K Simu, LTU 2006) pekar resultaten på att det är individernas egen erfarenhet som ligger till grund för bedömningar i riskanalysen och inte utformningen på de verktyg som finns i form av system för riskhantering.

Syfte

Med given bakgrundsbild har syftet med detta forskningsprojekt varit att studera om och hur individerna påverkar utfallet av riskhantering. De parametrar som valts för att studera individernas påverkan är de personliga egenskaperna, mätta genom ett etablerat personlighetstest och bakgrundsinformation som kopplas till utbildning, företagsintern kompetensutveckling och ålder. För att mäta utfallet av riskhantering har indikatorer för riskhantering tagits fram.

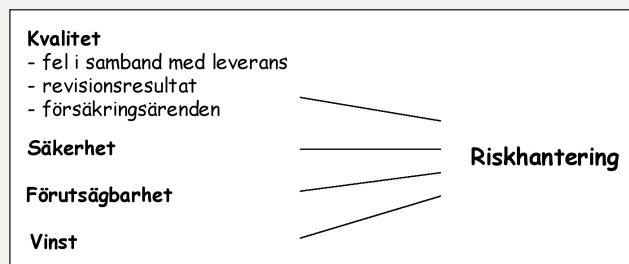
Genomförande

Med stöd från SBUF, Formas och NCC Construction Sverige AB har arbetet utförts av Kajsa Simu, NCC Construction Sverige AB och Luleå Tekniska Universitet. Forskningsarbetet har genomförts med hjälp av insamlad historisk information från åren 2005-2007 på NCC Construction Sverige AB. Den kvantitativa informationen har kompletterats med intervjuer och egna observationer under samma tidsperiod.

Resultat

I det insamlade undersökningsmaterialet finns underlag från närmare 900 projekt och cirka 200 platschefer representerade. Huvudresultatet från projektet kan delas upp och relateras till tre olika delar. Den första delen är relaterat till möjligheterna att mäta effekter av riskhantering. Den andra delen är relaterat till om det

finns personliga egenskaper eller andra bakgrundsfaktorer som kan ha påverkan på effekterna av riskhanteringen. Den tredje delen är relaterat till om platschefer i byggbranschen skiljer sig åt när det gäller personliga egenskaper jämfört med chefer på motsvarande nivå på den mer generella arbetsmarknaden.

Figur 1. Indikatorer för mätning av riskhanteringen.

Erfarenhet och utbildning är parametrar som hade förväntats att ha en positiv påverkan på riskhantering. Det finns indikationer på att dessa kompetensfaktorer kan ha positiv påverkan på riskhanterings effekter men det är inget som går att säga med stor säkerhet. Det som framgår är ett samband mellan behov av förändring och ekonomiskt resultat, där de platschefer som har ett större behov av förändringar tjänar mer pengar i sina projekt.

När det kommer till jämförelser mellan platschefer från byggbranschen och en grupp av chefer från en mer generell arbetsmarknad så visar det sig att den största skillnaden finns i personlighetsskalan, som beskriver behov av förändring. Platschefer från byggbranschen visar även ett större behov av att ha rutiner och handledning än den jämförda normgruppen. Resultaten kan tolkas som att platschefer inom byggbranschen gärna anpassar sig till gällande policys och rutiner, men att de kan ha sämre flexibilitet när det gäller anpassning till nya förutsättningar än den jämförda normgruppen.

Slutsatser och praktiska tillämpningar

För det första är det nödvändigt att tydligare se till nyttan av mätningar och information från till exempel interna revisioner inom företagen. Det finns mycket information och det går att lära sig av denna om man nyttjar materialet mer strukturerat än bara till sammanställning och redovisning.

En annan viktig slutsats av den här forskningen är att individernas påverkan på riskhantering inte är så stor som tidigare antagits. Individernas egenskaper och bakgrundsfaktorer kan inte förklara mer än en liten del av resultaten i projekten.

Ytterligare en slutsats som kan dras är att byggplatscheferna har ett betydligt mindre behov av förändring i sitt arbete och kan därigenom uppfattas som konservativa. Därutöver visar byggplatscheferna ett högre måtvärde för behovet av att följa riktlinjer och rutiner än andra chefsgrupper.

Ytterligare information

Kontaktpersoner:

Kajsa Simu, NCC Construction Sverige AB, tel 0920-734 00, e-post: kajsa.simu@ncc.se.

Litteratur:

- Risk management in small constructions projects (Licentiatavhandling, Kajsa Simu, LTU 2006)
- The construction site manager's impact on risk management performance (Doktorsavhandling Kajsa Simu, LTU 2008, <http://epubl.ltu.se/>)